ALMANYA'DAKİ SEÇİMLER VE AFD'NİN YÜKSELİŞİ: IRKÇILIK, AVRUPA VE KÜRESEL SİYASET ÜZERİNDEKİ GÖLGELER

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Analiz No : 2025 / 7

04.03.2025

Almanyada 23 Şubat 2025te gerçekleşen federal seçimler, Avrupanın ekonomik ve siyasi lokomotifi olan bu ülkede önemli bir dönüm noktasına işaret etmektedir. Seçim sonuçlarına göre, Hristiyan Demokrat Birliği (CDU/CSU) %28,6 ile birinci parti olurken, aşırı sağ parti Almaya için Alternatif (Alm. *Alternative für Deutschland, AfD*) Partisi %20,7 oy oranıyla ikinci sıraya yerleşmiştir[1]. AfDnin ikinci parti olması, sadece Almanyanın değil, Avrupa ve küresel siyasetin geleceği açısından da alarma geçirici bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Parti, 2013te Euro Bölgesi politikalarına muhalefet olarak kurulmuş, ancak özellikle 2015 mülteci kriziyle birlikte göç ve İslam karşıtlığına kayarak aşırı sağ bir kimlik kazanmıştır[2]. Bu yükselişin tarihçesi, ırkçılığın yeniden canlanması, Avrupadaki yabancıların güvenliği ve küresel düzenin istikrarı açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

AfDnin Yükselişinin Tarihsel Kökenleri

AfD, başlangıçta Bernd Lucke, Alexander Gauland ve Konrad Adam tarafından *Wahlalternative 2013* adıyla, Euro karşıtı bir platform olarak ortaya çıkmıştır. Ancak 2015te Angela Merkelin bir milyondan fazla mülteciyi ülkeye kabul etme kararı, partinin rotasını değiştirmiştir. Göçmen karşıtı söylemlerle büyüyen AfD, özellikle eski Doğu Almanya eyaletlerinde (Sachsen, Thüringen gibi) ekonomik eşitsizlik ve kimlik kaybı korkuları besleyerek seçmen kitlesini genişletmiştir[3]. Özellikle Thüringen incelenmeye değer bir bölgedir. 2019 eyalet seçimlerinde Almanya tarihinde ilk defa bir eyalette Almanyanın iki köklü partisi 3. ve 4. sıralara gerilemişti. Aşırı sol parti Sol Parti (Alm. *Die Linke*), % 31 ile birinci parti, aşırı sağ parti AfD ise % 23 ile ikinci parti olmuştur[4]. 2024teki seçimlerde ise AfD Thüringende sandıktan birinci parti olarak çıkmıştır[5].

AfD Yükselişi Bağlamında Thüringendeki Tarihsel ve Sosyo-Ekonomik İklim

Thüringen, Almanyanın yeniden birleşmesinden bu yana ekonomik ve sosyal açıdan Batı eyaletlerinden geri kalmış bir bölge olarak bilinmektedir. Doğu Almanyanın komünist geçmişi, burada hâlâ hissedilmektedir. İşsizlik oranları, Batıya kıyasla daha yüksek (%6,1e karşı %4,8, 2023 verileriyle) ve kişi başına düşen gelir yaklaşık %20 daha düşüktür[6]. Bu ekonomik eşitsizlik, AfDnin unutulmuş doğu söylemini besleyen bir zemin yaratmıştır. Parti, özellikle gençler ve işçi sınıfı arasında, Batı elitlerine karşı bir öfke üzerinden destek bulmaktadır. 2024te yapılan eyalet seçimlerinde AfD, 18-24 yaş grubunda %38 oy alarak bu demografik kaymayı açıkça göstermektedir[7].

AfDnin Thüringendeki lideri Björn Höcke, bu eyalette partinin aşırı sağ kimliğini pekiştiren bir figür olarak bilinmektedir. Höckenin Nazi söylemlerine atıf yaptığı için mahkûm olmasına rağmen[8], seçmenler arasında popülaritesini korumasını, tarihsel bir nostalji kadar, mevcut hoşnutsuzluğun bir yansıması olarak görmek gerekmektedir. Thüringen, İkinci Dünya Savaşından beri ilk kez bir aşırı sağ partinin eyalet seçimlerinde birinci olduğu yer olarak tarihe geçmiştir.

2021 seçimlerinde %10,3 olan AfDnin oy oranı, 2025te iki katına çıkarak %20,7 olarak kesinleşmiştir[9]. Bu sıçrama, partinin yalnız bir protesto hareketi olmaktan çıkıp, Alman siyasetinde kalıcı bir güç haline geldiğini ortaya koymaktadır.

AfDnin söylemleri, özellikle yabancı düşmanlığı ve islamofobi üzerine ayrımcı bir tonda yoğunlaşmaktadır. AfDnin AB içinden gelenlere karşı bir tepkisi olmadığı, özellikle Müslümanlar için keskin söylemler sarf ettiği bilinmektedir[10]. Bu, partinin ırkçı bir seçicilikle hareket ettiğini ve Avrupadaki çok kültürlü yapıyı tehdit ettiğini ortaya koymaktadır.

Irkçılık Karşıtı Bir Perspektif: Avrupadaki Yabancıların Geleceği

Almanya, 2,5 milyonu aşkın Türk kökenli nüfusuyla Avrupadaki en büyük diaspora topluluklarından birine ev sahipliği yapmaktadır. AfDnin yükselişi, bu topluluklar için doğrudan bir güvenlik ve aidiyet kaygısı yaratmaktadır. Parti lideri Alice Weidelin yasadışı göçmenleri hemen gönderme vaadi ve remigration (geri göç) gibi kavramlarla kastedilen kitle gönderme önerileri, sadece mültecileri değil, vatandaşlık almış göçmen kökenlileri de hedef almaktadır. Björn Höckenin Nazi sloganları kullandığı için mahkûm olmasına rağmen gençler arasında %38 destek bulması, ırkçılığın normalleşmesi tehlikesini gözler önüne sermektedir[11].

Avrupa Birliği (AB) geneline bakıldığında, sığınmacı başvurularının 2023te 1,1 milyona ulaşarak 2015ten beri en yüksek seviyeye çıktığı görülmektedir[12]. Almanya, bu süreçte ABnin mülteci politikalarında lider konumundaydı. Ancak AfDnin olası bir koalisyon ortağı haline gelmesi, bu politikaları tersine çevirebilecek ve ABnin dayanışma ruhunu zedeleyebilecektir. Berlinde yaşayan eşcinsel bir çiftin, AfDnin güçlenmesiyle çocuğunu batıya taşıma planları yapması, sadece etnik azınlıkların değil, diğer marjinal grupların da tehdit altında olduğunu göstermektedir[13]. Bu noktada AfD lideri Alice Weidelin eşcinsel bir evlilik yaptığını belirtmek yerinde olacaktır[14].

Küresel Siyaset Üzerindeki Etkiler

AfDnin yükselişi, küresel siyaseti de etkileyecek bir domino etkisi yaratabilir. Parti, Rusya yanlısı bir tutum sergileyerek Ukraynaya silah yardımına karşı çıkmakta ve Avrupa güvenliğini sorgulamaktadır[15]. Elon Musk ve JD Vance gibi ABDli sağ figürlerin AfDye açık desteği, küreselde aşırı sağın güçlendiğine dair veri sunmaktadır[16]. Muskın Almanyadaki seçimler Avrupanın kaderini belirleyebilir sözü, bu seçimin küresel bir mesele haline geldiğinin açık göstergelerinden biridir[17].

Ayrıca, AfDnin başarısı, Avusturyadaki Özgürlük Partisi (Alm. *Freiheitliche Partei Österreichs, FPÖ*) gibi diğer Avrupa aşırı sağ hareketlerinin de cesaretlenmesine zemin hazırlayabilecektir. Bu, ABnin liberal demokratik değerlerini aşındırarak, otoriter popülizmin yayılmasına zemin hazırlayabilir. Almanyanın ekonomik durgunluğu ve enerji kriziyle birleşen bu siyasi kayma, küresel piyasalarda da belirsizlik yaratabilecektir[18].

Almanya-Türkiye İlişkilerinin Geleceği: CDU/CSU ve Friedrich Merz Dönemi

Friedrich Merz, CDUnun muhafazakâr kanadını temsil eden bir isimdir. Merkel dönemindeki pragmatik ve kapsayıcı yaklaşımdan farklı olarak, Merz daha sert bir göç politikası ve AB genişlemesine şüpheci bir tutum sergilemektedir. CDU/CSUnun seçim programında, Türkiyenin AB üyeliğine karşı çıktığını söylemek için geçmişteki sözlerini de hatırlamak yerinde olacaktır. Merz, Türkiyenin ABnin değerler düzeninden uzaklaşmakta olduğunu ve bu nedenle Birlike üye olamayacağını söylemiştir. Merz, Türkiyeyi stratejik bir ortak olarak tanımlasa da bu ortaklığın güvenlik, savunma ve ekonomik alanlarla sınırlı kalmasını savunmaktadır.

Merzin bu yaklaşımı, CDUnun tarihsel çizgisiyle uyum göstermektedir. Parti, Konrad Adenauerden Helmut Kohle uzanan dönemde, Türkiye ile ilişkilerde NATO çerçevesinde işbirliğini desteklemiş, ancak AB üyeliğine mesafeli durmuştur. Örneğin, Merkelin 2016 mülteci mutabakatı gibi istisnai durumlar dışında, CDU Türkiyeye imtiyazlı ortaklık modelini önermiştir[19].

Almanya-Türkiye İlişkilerine İlişkin Beklentiler

Almanyada giderek artan sayıda Alman vatandaşlığını da kazanan 2,5 milyondan fazla Türk yaşamakta ve AfDnin yükselişiyle artan yabancı karşıtlığından endişe duymaktadır. Merz, seçim kampanyasında göç kontrolünü sıkılaştırmayı vaat ederken; sığınmacıların aile birleşimini sonlandırma ve sınır dışı süreçlerini hızlandırma önerileri, CDU/CSUnun AfDden gelen baskıya yanıt olarak sağa kaydığını gösteren bir resim verse de[20], Merz, AfD ile koalisyonu reddettiğini açıklayarak demokratik çizgide kalmaya özen göstermeye çalışmaktadır[21]. Almanyadaki Türk toplumu için bu durum, entegrasyon politikalarının sertleşmesi ve güvenlik kaygılarının artması anlamına gelebilmektedir.

Ekonomik ve ticari ilişkiler bağlamında ise, Almanya ve Türkiye arasında 50 milyar Euroyu bulan ticaret hacminin[22], Merz döneminde de güçlü kalabileceği söylenebilir. Merz, Karşılıklı ticaret ve yatırımlar son yıllarda muhteşem bir şekilde gelişti diyerek ekonomik işbirliğine vurgu yapmıştır[23].

Stratejik işbirliği ve NATO konularında ise Merz, Türkiyenin NATOdaki stratejik önemine dikkat çekerek, Türkiyenin en büyük ordulardan birine sahip olduğunu ve savunma ittifakı için vazgeçilmezliğinin altını çizmiştir[24]. Rusya-Ukrayna Savaşı ve Orta Doğudaki gerilimler, Almanyayı Türkiye ile güvenlik işbirliğini derinleştirmeye itebilecektir. AfDnin Rusya yanlısı tutumu ve Merzin Donald Trumpın ABD Başkanı seçilmeden önceki dönemde ABD ile güçlü bağlara öncelik vermesi[25], bugün ise ABDden bağımsız bir AB güvenlik oluşumunu gündeme getirmesi, Türkiye ile ilişkilerde yeni bir yaklaşımı da gündeme getirebilir.

Avrupada ve Dünyada Aşırı Sağın Güçlenmesinin Muhtemel Sonuçları

AfDnin yükselişi, ırkçılığın Almanyada ve Avrupada yeniden sahneye çıkışı değil, uzun süredir bastırılmış korkuların bir dışavurumu olarak değerlendirilebilecektir. Ancak bu durum hafife alınmamalıdır. Aksine Nazi geçmişinden ders alması gereken bir ülke olarak Almanyanın bu yolda ilerlemesinin hem kendi halkı hem de dünya için tam anlamıyla bir trajedi olabileceği değerlendirilmelidir. Avrupadaki yabancılar için güvenli bir gelecek, ancak merkez partilerin halkın ekonomik ve güvenlik kaygılarına çözümler sunmasıyla mümkündür. Ancak oy kaygısı ile hareket eden merkez sağ partilerinin dahi ırkçı söylemleri benimsemeleri aşırı sağ partilerin güçlenmesine neden olmaktadır. Küresel siyasette ise, bu kriz bir uyarı olarak görülüp, demokratik dayanışmayı güçlendirmesi beklense de, mevcut eğilimler ezber bozmaya devam etmektedir.

*Görsel: *https://www.fr.de/politik/merz-sucht-migrations-deal-mit-spd-gruenen-und-fdp-statt-afd-zr-93535497.html*.

[1] Almanyada Seçimin Kazananları ve Kaybedenleri: Güç Dengeleri Nasıl Değişti?, *BBC News Türkçe*, bbc.com, 24 Şubat 2025, https://www.bbc.com/turkce/articles/c1jp09ldewyo.

[2] Kai Arzheimer, The AfD: Finally a Successful Right-Wing Populist Eurosceptic Party for Germany?, 28 Ocak 2015, *West European Politics*, 38:3, 535-556, DOI: 10.1080/01402382.2015.1004230.

[3] Patrick Moreau, AfD: The German Far-Right at a Dead End, *Fondapol,* fondapol.org, Kasım 2024, https://www.fondapol.org/en/study/afd-the-german-far-right-at-a-dead-end/.

[4] Hazel Çağan Elbir, Thüringende Son Eyalet Seçimleri: Almanya Tarihi Kimliğini mi Hatırlıyor?, *AVİM*, avim.org.tr, 1 Kasım 2019, https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/THURINGEN-DE-SON-EYALET-SECIMLERI-ALMANYA-TARIHI-KIMLIGINI-MI-HATIRLIYOR.

[5] German Far-Right AfD Party Wins Landmark Victory in Thuringia Region, *France24*, france24-com, 1 Eylül 2024, https://www.france24.com/en/europe/20240901-landmark-victory-for-far-right-afd-in-eastern-german-state-of-thuringia.

[6] I was a teenager in East Germany when the Wall fell. Today we are still divided, Sabine Rennefanz, *The Guardian*, theguardian.com, 6 Kasım 2019, https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/nov/06/berlin-wall-germany-unification-far-right.

[7] Sebastian Shukla, Young voters are powering the rise of Germanys far-right AfD party, *CNN*, cnn.com, 22 Şubat 2025, https://edition.cnn.com/2025/02/20/europe/afd-germany-elections-young-intl/index.html.

[8] Rob Schmitz, Far right wins Germanys 1st regional election in years, *NPR*, npr.com, 20 Eylül 2024, https://www.npr.org/2024/09/02/nx-s1-5097895/5-takeaways-germanys-regional-elections.

[9] German election: Merz's CDU wins election, AfD second, *Deutsche Welle*, dw.com, 23 Şubat 2025, https://www.dw.com/en/german-election-merzs-cdu-wins-election-afd-second/live-71700729.

[10] Ömer Faruk Madanoğlu, Almanyadaki seçimlerde AfDnin yükselişi Müslüman ve Türkleri endişelendiriyor, *Anadolu Ajansı*, aa.com.tr, 25 Şubat 2025, https://www.aa.com.tr/tr/ayrimcilikhatti/ayrimcilik/almanyadaki-secimlerde-afdnin-yukselisi-musluman-ve-turkleri-endiselendiriyor/1823849.

[11] Sebastian Shukla ve Claudia Otto, Young voters are powering the rise of Germanys far-right AfD party, *CNN*, cnn.com, 22 Şubat 2025, https://edition.cnn.com/2025/02/20/europe/afd-germany-elections-young-intl/index.html.

[12] Li Zhou, The dangerous resurgence of Germanys far right, explained, *Vox*, vox.com, 12 Mart 2024, https://www.vox.com/world-politics/2024/3/12/24080074/germany-afd-far-right.

[13] Germany Election Results Fuel Fear of Far-Right AfDs Rise In The East, *CBS News*, cbsnews.com, 2 Eylül 2024, https://www.cbsnews.com/news/germany-election-results-2024-thuringia-afd-fear-as-far-right-rise-in-east/.

[14] Who is Alice Weidel? Germanys Gay, Far-Right AfD Leader, *Times of India*, timesofindia.com, 24 February 2025, https://timesofindia.indiatimes.com/world/europe/who-is-alice-weidel-germanys-gay-far-right-afd-leader/articleshow/118518046.cms.

[15] Heres what to know about Germanys election this Sunday, *NPR*, npr.org, 22 Şubat 2024, https://www.npr.org/2025/02/22/g-s1-50098/germany-election-chancellor-parliament-afd.

[16] Deborah Dole ve Helen Sullivan, Elon Musk Congratulates AfDs Alice Weidel on Far-Right Gains in German Election, *The Guardian*, theguardian.com, 24 Şubat 2025, https://www.theguardian.com/world/2025/feb/24/elon-musk-congratulates-afd-alice-weidel-germany-election.

[17] Whats Going On in Germany?, *Brookings*, brookings.edu, 6 Şubat 2025, https://www.brookings.edu/articles/what-is-going-on-in-germany/.

[18] Elections Explained: Rise of the AfD Signals a New Era for Germany, *Institute for Global Change*, institute.global, 19 Şubat 2025, https://institute.global/insights/geopolitics-and-security/elections-explained-rise-of-the-afd-signals-a-new-era-for-germany.

[19] Angela Merkel 16 yılda Türkiyenin AB'yle ilişkilerinin seyrinde nasıl kritik rol oynadı?, *BBC News Türkçe*, bbc.com, 24 Eylül 2021, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-58675387.

[20] Almanya seçimleri: Sınır dışı edilmeler neden ana gündem?, *EuroNews*, tr.euronews.com, https://tr.euronews.com/my-europe/2025/02/12/almanya-secimleri-sinir-disi-edilmeler-neden-partilerin-ana-gundem-maddesi-oldu.

[21] Almanya seçimleri: CDU/CSU zaferle çıktı, AfD ikinci, *BBC Türkçe News*, bbc.com, 23 Şubat 2025, https://www.bbc.com/turkce/articles/ce30l1vyd3xo.

[22] Mert Davut, Türkiye ile Almanya arasında 60 milyar dolarlık ticaretin anahtarı yeni sektörler olacak, *Anadolu Ajansı*, aa.com.tr, 24 Eylül 2024, https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turkiye-ile-almanya-arasinda-60-milyar-dolarlik-ticaretin-anahtari-yeni-sektorler-olacak/3339299.

[23] Almanya'da CDU/CSU'nun başbakan adayı Merz, ülkesindeki seçimleri ve ikili ilişkileri

AA'ya değerlendirdi, *Anadolu Ajansı*, aa.com.tr, 3 Şubat 2025, https://www.aa.com.tr/tr/dunya/almanyada-cdu-csunun-basbakan-adayi-merz-ulkesindeki-secimleri-ve-ikili-iliskileri-aaya-degerlendirdi/3469967.

[24] Almanya'da CDU/CSU'nun başbakan adayı Merz, ülkesindeki seçimleri ve ikili ilişkileri AA'ya değerlendirdi, *Anadolu Ajansı*.

[25] Putin: ABD yönetimiyle ilk temaslar umut vadediyor, *Gazete Oksijen*, gazeteoksijen.com, 27 Şubat 2025, https://gazeteoksijen.com/dunya/putin-abd-yonetimiyle-ilk-temaslar-umut-vadediyor-236166.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "ALMANYA'DAKİ SEÇİMLER VE AFD'NİN YÜKSELİŞİ: IRKÇILIK, AVRUPA VE KÜRESEL SİYASET ÜZERİNDEKİ GÖLGELER." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2025 / 7. Mart 04. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/tr/Analiz/ALMANYA-DAKI-SECIMLER-VE-AFD-NIN-YUKSELISI-IRKCILIK-AVRUPA-VE-KURESEL-SIYASET-UZERINDEKI-GOLGELER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır